

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: Lausuntopyyntö luonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Viite: VN/3164/2018

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen Omakotiliitto on maamme pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asunnon omistajien valtakunnallinen edunvalvonta- ja palvelujärjestö. **Omakotiliittoon kuuluu 250 vapaaehtoisvoimin toimivaa omakotiyhdistystä ja vapaa-ajan asukkaiden yhdistystä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä on 74.000 jäsentä.** Omakotiliitto on maamme 1,1 miljoonan pienkiinteistön omistajien ja 2,7 miljoonan asukkaan asialla. Lisäksi liitto ajaa maamme lähes 500.000 vapaa-ajan asunnon omistajien etua.

ESITYKSEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutoksia rakennusperinnön suojelemisesta annettuun lakiin. Lain nojalla tehtävät rakennussuojelupäätökset ja niiden noudattamisen valvonta siirtyvät maakuntauudistuksen voimaan tullessa lakkautettavista alueellisista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista valtakunnalliseen Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Esityksessä ehdotetaan luopumista suojelupäätösten alistamisesta ympäristöministeriön vahvistettaviksi. Lisäksi toimivalta edustaa valtiota suojelupäätöksiä koskevissa korvausasioissa siirrettäisiin ympäristöministeriöltä Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Virastolle säädettäisiin myös velvollisuus ilmoittaa lain vastaisista teoista esitutkintaviranomaiselle. Muutoksenhakua koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtion lupa- ja valvontaviraston päätöksestä valitettaisiin kaikissa tilanteissa ympäristöministeriön sijasta suoraan alueelliseen hallinto-oikeuteen. Valittaminen hallinto-oikeuden päätöksestä edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi valituslupaa. Lakiin lisättäisiin myös säännökset tiettyjen tahojen valitusoikeudesta lain nojalla annettavista päätöksistä.

Yleistä

o Mitä mieltä olette luonnoksesta hallituksen esitykseksi?

o kannatamme esitystä pääosin tai kokonaan, taikka meillä ei ole esityksestä huomautettavaa

o kannatamme esitystä osittain

o emme kannata esitystä

o emme ota esitykseen yleisesti kantaa, kommentoimme vain eräitä yksityiskohtia

o Mikä on näkemyksenne esityksen tavoitteista?

Omakotiliitto pitää kannatettavana rakennusperintölakiin ehdotettavien muutosten keskeisiä tavoitteita eli selkeyttää eri viranomaisten rooleja ja toimivallan rajoja rakennussuojeluasioissa sekä sujuvoittaa rakennussuojelun menettelyjä.

Liitto kannattaa uuden lupaviranomaisen, Valtion lupa- ja valvontaviraston, osalta tavoitetta suoriutua rakennussuojeluesitysten käsittelystä tehokkaasti ja valmiutta järjestelmällisesti oman vireillepanon avulla toteuttaa rakennussuojelua lain tavoitteiden kannalta tarpeellisella tavalla; sekä ympäristöministeriön osalta tavoitetta alistus- ja valitusviranomaisen sekä korvausasioiden vastuuviranomaisen asemasta luopumisesta.

Rakennussuojeluasioiden osallisten kannalta on tärkeää, että tavoitteena on selkeyttää ketkä ovat asianosaisia ja kenellä on oikeus valittaa päätöksistä; sekä että luodaan suojelupäätöksistä poikkeamista varten

menettely, jonka avulla voidaan hakea rakennuksen säilymisen turvaavaa ratkaisua ilman että joudutaan käymään läpi enemmän aikaa vievää suojelupäätöksen muuttamismenettelyä.

o Mikä on näkemyksenne ehdotettujen lainsäädäntömuutosten arvioituista vaikutuksista?

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Omakotiliitto pitää erittäin tärkeänä rakennuksen omistajan mahdollisuutta saada suojelusta tai vaarantamiskiellosta aiheutuneesta merkityksellisestä vahingosta tai haitasta korvausta, ja korvausmahdollisuuden tulee olla todellinen. Korvauksiin on myös varattava riittävät resurssit. Myös Valtion lupa- ja valvontavirastolle tulee taata resurssit hoitaa sille rakennusperintölaissa osoitettuja tehtäviä.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Omakotiliitto kannattaa rakennussuojelupäätöksiin liittyvien tehtävien keskittämistä Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Tämä vahvistaa asioiden käsittelyssä tarvittavaa rakennusperinnön suojeluun liittyvää asiantuntemusta sekä edistää valtakunnallisesti kokonaisvaltaiseen näkemykseen perustuvaa rakennetun kulttuuriympäristön säilyttämistä ja suojelua.

Omakotiliiton mielestä rakennusperintölain mukaisia päätöksiä koskevan valitustien muuttamisen siten, että valittaminen tapahtuisi suoraan yleisiin hallinto-oikeuksiin, selkeyttäisi ja tehostaisi muutoksenhakuprosesseja. On mahdollista, että ehdotettu uusi poikkeamismenettely lisäisi valitusten määrää.

3.3 Ympäristövaikutukset

Omakotiliiton mielestä mahdollisuus suojelupäätöksestä poikkeamiseen on hyvin tärkeää, sillä se helpottaa tietyn edellytyksin rakennusten korjaamista ja muutostöiden tekemistä. Poikkeamismahdollisuus on kannatettava, sillä se siten parantavaa suojeltujen rakennusten kuntoa ja edistävää niiden käyttöä. Tällä on myönteisiä vaikutuksia ympäristön viihtyisyyteen.

3.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Omakotiliiton mielestä ehdotettujen menettelyiden selkeyttäminen ja käsittelyvaiheiden vähentäminen nopeuttavat ja keventävät hallinnollisia prosesseja ja toteuttavat siten myös hallitusohjelman tavoitteita. Kansalaisten näkökulmasta rakennussuojelumenettely myös yksinkertaistuu ja helpottuu, kun tehtävät keskitetään yhdelle viranomaiselle. Tämä on hyvin tärkeää. Lainvoimaisen päätöksen saaminen nykyistä nopeammin edistää asianosaisten oikeusturvaa, kun ratkaisu rakennuksen suojelusta ja siihen mahdollisesti suunniteltujen toimenpiteiden sallittavuudesta saadaan nopeammin. Rakennussuojelua koskevan päätöksenteon keskittämisen Valtion lupa- ja valvontavirastoon arvioidaan mahdollistavan käytännön yhtenäistymisen ja ammattitaidon syvenemisen. Tämän arvioidaan parantavan suojelupäätösten laatua ja johtavan yhdenvertaisuuden kannalta myönteiseen kehitykseen, kun suojelukäytäntö yhtenäistyy.

Ehdotukset

o Miten arvioitte ehdotusta siitä, että ympäristöministeriö ei jatkossa vahvistaisi rakennussuojelupäätöksiä? (9 §)

Omakotiliitto pitää hyvänä ehdotusta siitä, että ympäristöministeriön tehtävistä poistuu rakennussuojelupäätösten vahvistaminen ja niihin liittyvien valitusten ratkaiseminen sekä valtion edustaminen korvausasioissa. Siten ministeriön rakennussuojelua koskevissa tehtävissä korostuisi jatkossa entisestään rakennusperinnön suojelun yleinen kehittäminen ja vuorovaikutus muiden valtion viranomaisten ja maakuntien kanssa rakennetun kulttuuriympäristön suojelun osalta. Ministeriö tukisi asiantuntemuksellaan Valtion lupa- ja valvontavirastoa rakennussuojelutehtävien hoitamisessa.

o Miten arvioitte, että ehdotettu poikkeaminen rakennussuojelupäätöksestä toimisi käytännössä? (10 a ja 10 b §)

Omakotiliitto pitää tärkeänä esitystä siitä, että sallitaan mahdollisuus poiketa rakennussuojelupäätöksestä erityisen painavasta rakennusperinnön suojelua edistävästä syystä. Usein tällainen mainittu syy on rakennuksen niin huono kunto, ettei ilman poikkeamista rakennusta saada lainkaan kuntoon. Mikäli kyse on asuinkiinteistöstä, kiinteistönomistajalla on tavoite saada asuinviihtyvyys mahdollisimman hyväksi, rakennussuojelliset näkökohdat huomioiden. Poikkeaminen toimisi käytännössä hyvin.

Pidämme oikeana sitä, että muun tahon kuin rakennuksen omistajan tekemän hakemuksen käsittely edellyttäisi omistajan suostumusta. Valtion lupa- ja valvontavirasto voisi poikkeamista koskevassa päätöksessä määrätä poikkeamiselle ehtoja. Ehtojen avulla voitaisiin esimerkiksi turvata suojelun edellytysten täyttyminen. Omakotiliiton mielestä rakennussuojelun ehdot ovat eräissä tapauksissa liian tiukkoja ja niitä tulee kohtuullistaa.

o Mitä mieltä olette ehdotetusta poikkeamisen edellytyksestä eli erityisen painava rakennusperinnön säilyttämistä edistävä syy? (10 a §)

Omakotiliiton mielestä poikkeamisen edellytyksiä arvioitaessa tulee ottaa huomioon, edistetäänkö kokonaisuutena ottaen rakennusperinnön säilyttämistä kohteessa poikkeamisen avulla paremmin kuin ilman poikkeamista. Rakennusperinnön säilyttäminen vaatii kustannuksia, joihin pienikiinteistön omistajilla ei useinkaan ole varaa. Rajoitukset ylipäätäänkin lisäävät kustannuksia. Rakennusperinnön säilyttämisen edistämiseksi poikkeamisen edellytysten ei tule olla liian tiukkoja.

o Miten arvioitte ehdotusta siitä, että Valtion lupa- ja valvontavirasto edustaisi valtiota rakennusperintölain mukaisissa korvausasioissa? (13 §)

Pidämme muutosta loogisena seurauksena tehtävien siirtymisestä ympäristöministeriöltä Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Muutos myös täydentäisi suojelupäätösten vahvistamisen menettelyä luopumista niin, että valtion edustajana korvauksen määräämistä koskevissa asioissa olisi lopullisen suojelupäätöksen tehnyt viranomaisena.

o Miten arvioitte ehdotusta siitä, että Valtion lupa- ja valvontaviraston rakennussuojelupäätöksistä valitettaisiin alueelliseen hallinto-oikeuteen? (21 §)

Pidämme oikeana ratkaisuna ehdotusta siitä, että Valtion lupa- ja valvontaviraston rakennussuojelupäätöksistä valitettaisiin alueelliseen hallinto-oikeuteen.

o Pidätkö muutoksenhakuun oikeutettujen tahojen piiriä oikeana? (21 §)

Pidämme muutoksenhakuun oikeutettujen tahojen piiriä oikeana.

o Miten arvioitte ehdotusta siitä, että valittaminen korkeimpaan hallinto-oikeuteen rakennusperintölain mukaisissa asioissa edellyttäisi valituslupaa? (21 §)

Kansalaisten perustuslaillisiin oikeuksiin kuuluu, että viranomaisten tekemistä päätöksistä on mahdollisuus hakea muutosta, ja siksi pidämme tärkeänä mahdollisuutta valittaa myös korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

o Mahdolliset muita muutoksia koskevat huomionne

Ei huomioita.

Muut

o Mahdolliset muut hallituksen esitysluonnosta koskevat huomionne

Ei muita huomioita.

kunnioitavasti
Suomen Omakotiliitto ry

Ari Rehnfors
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja